

ב"ה | ערב פסח ה'תשפ"ה

טענימות

לפסח

**לקרובינו היקרים!
שלום וברכה!**

לקראת פסח שמחים אנו להגיש לפניכם את העלון הפסחי המופק במיוחד עבורכם ה'צאצאים'. 'טענימות לפסח', רעיונות ופרפראות לחג ברוח משנתו של רבי שניאור זלמן מליאדי. הסבא הגדול של כולנו. במצורף, כמידי שנה מוגשת לכם ערכת 'מצות שמורה' עבודת יד לקצרת ליל הסדר. שי לפסח מ'אגוד הצאצאים'. נוהג יפה שהפך מכבר למסורת.

ה'סדר' הוא כידוע, אחד האירועים המכוננים במשפחה היהודית. ההשראה והאווירה המיוחדת של 'ליל השימורים' מהווה הזדמנות פז 'לגעת' ביסודות התא המשפחתי.

בערב זה אנו מעניקים לילדנו את היקר מכל! את 'השייכות', את ה'חיבור'. את שהעניקו הורינו לנו, את שקבלו מהוריהם והורי הוריהם עד אבותינו שיצאו מצרים.

בערב זה ממלאים אנו את חובתנו כלפי הורינו מחד, וכלפי ילדינו מאידך. מותחים גשר מהעבר להווה ולעתיד.

בערב זה, באווירה המיוחדת של טוהר וניקיון לאחר עמל ההכנה לקראת החג, האוזניים כרויות להאזין ולהפנים.

בערב זה דמותו של 'אבא' מהווה בכואה לדורות העבר.

איחולינו וברכותינו שהחג הבא עלינו לטובה יביא בכנפיו בשורה של התחדשות והתרעננות, בשורה של אהבה ואחוה, בשורה של גאולה לאחינו הנמקים בשבי, וחירות אמיתית לכל עם ישראל.

בברכת חג פסח כשר ושמח

הרב יצחק מאיר הלפרין הרב משה צבי הלפרין

כולנו נהיה שם!
האירוע השנתי
מרגישים קשורים

יתקיים ביום שני
כ"ב אלול תשפ"ה
15.9.25

שמרו את התאריך!

לתרומה:

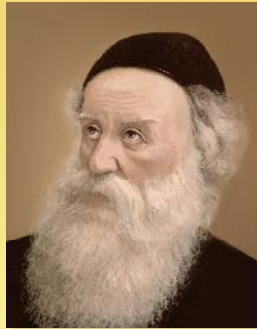
מוגש ע"י איגוד הצאצאים (ע"ר)
office@baalhatanya.org.il | baalhatanya.org.il | 058.7628770

במשנתו של סבא: מצה זו על שום מה?

ה'מצה', מזוהה ומסמלת את חג הפסח יותר מכל. בתורה קרוי החג בשם 'חג המצות', כך גם בתפילות החג, בקידוש ובברכת המזון החג נקרא 'חג המצות'.

מה שמחבר את ה'מצה' לחג הפסח הוא הסיפור שכולם מכירים על ה'בצק שלא הספיק להחמיץ'. כפי שמסופר בתורה ומופיע גם בהגדה, 'על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם'.

נשאלת שאלה. האם לא הוחלף העיקר בטפל?! הסיפור של 'יציאת מצרים' באפיזודה שהתרחשה בשולי האירוע? האם בפוקוס שאנו מניחים על סיפור ה'בצק' איננו חוטאים לסיפור האמיתי?

לאור משנתו של סבא מסתבר שלא רק שאין כאן 'צידוד' של סיפור יציאת מצרים, אלא מדובר באותו 'סיפור'. 'חמץ ומצה' הם מושגים מקבילים ל'עבדות וחירות'. הממד הפנימי והאמיתי של סיפור יציאת מצרים משתקף בבצק שלא הספיק להחמיץ.

הסיפור של יציאת מצרים הוא לא בשליפת העם ממיקומו הגאוגרפי, אלא בראש ובראשונה בחירות הפנימית ושחרור ה'אני' האמיתי שהתרחש בעקבות הגילוי האלוקי לו הם זכו, שנגלה אליהם מלך מלכי המלכים. את הסיפור הזה מספר לנו הבצק שלא החמיץ.

ההבדל הבסיסי שבין החמץ למצה הוא, שבעוד ונפח המצה משקף את ממדיו האמתיים, קמח ומים מהם מורכבת המצה. נפח החמץ לעומתו אינו משקף נפח אמיתי, יש בו הרבה רוח..

הווי אומר: המצה מסמלת את הדבר האמיתי! החמץ את כל השאר.. ביציאת מצרים חוו בני ישראל חוויה רוחנית עצומה של שחרור פנימי מכל מה שדבק בהם בשנות הגלות. כל המרעין בישין שהתנחלו בהם בעקבות השעבוד הפיזי והתרבותי, שהמכנה המשותף שלהם הוא אחד. זה לא הם! זה לא בני אברהם יצחק ויעקב! אלו תוספות ש'דבקו' בהם וטשטשו את זהותם.

ביציאת מצרים זוכה עמנו לצאת לחירות, לגלות את זהותו ולהיוודע לעצמו. זאת בדרך לקבלת השליחות אשר נועדה לו מאת ה'.

בליל חג הפסח בעת שאנו מסיבים סביב 'שולחן הסדר' בכיכובה של ה'מצה' זו העת וההזדמנות להתחבר לעוצמה נפלאה זו של יציאת מצרים, וכמלכים בני מלכים לצאת לחירות. להיות 'אנחנו'.

החמץ והמצה ההבדל הקטן

החמץ והמצה מכילים הם, אותם מרכיבים - קמח ומים. ההבדל ביניהם הוא שבעוד ועיסת החמץ תופחת ומתנשאת, עיסת המצה נשארת בגודלה המקורי.

אף בשמם, מצד אחד דמיון מפליא, מצד שני שוני מהותי: המילים 'חמץ' ו'מצה' מורכבות הן כמעט מאותן אותיות.

גם האותיות ה' ו'ח', המבדילות ביניהם דומות הן זו לזו בצורתן. הבדל קטנטן מבדיל ביניהם: בעוד והאות ח' סגורה מכל שלושת צדדיה, באות ה', פתח קטן למעלה, בגובה הדופן השמאלית.

ובכן: האות ח' שהינה פתוחה רק מלמטה, מסמלת מצב נתון בו קיימת אפשרות יציאה אחת בלבד! ירידה כלפי מטה!

לעומתה, האות ה', אף שגם בה, פתח למטה, יש בה גם 'פתח מילוט' למעלה.

החמץ מסמל את תחושת האגו וההתנשאות. ההתנשאות מעמידה בפני האדם אפשרות אחת ויחידה, אפשרות של ירידה כלפי למטה. ההתנשאות מונעת מהאדם להכיר בטעויות, בחולשות וכך חוסמת כל דרך לתפנית חיובית.

לעומת זאת ה'מצה' המסמלת התבטלות וענווה. מותירה תקווה לשינוי. המוכנות להודות בטעויות, האפשרות להביט אל המציאות נכוחה, ללא אגו משחד פותחת את הפתח לשינוי ולתפנית כלפי מעלה.

חבילה ממוסקבה | סיפור לחג

באותו כפר שהה עוד יהודי. הוא היה רחוק מאוד מהיהדות. בכל-זאת אמר לו ר' רפאל: 'יש לי כאן קילוגרם מצות, אנחנו נתחלק בהן בינינו בחג-הפסח'. מיד החלו הגויים לצעוק לעברו: 'אל תיתן לו מצות! הוא איננו דתי! הוא אוכל טריפות!'

ר' רפאל לא התרגש מהקריאות. כחסיד, הלוא ידע שיהודי איננו כפי שהוא נראה ושברוב כל יהודי שוכנת נשמה טהורה ומלאת אמונה.

הוא פנה לאותו יהודי: 'אם תבטיח לי שכל ימי הפסח לא תאכל חמץ או מאכל טרף, ותאכל רק מה שאני אוכל - אתחלק איתך במצות'.

היהודי הבטיח בהתרגשות רבה.

לאחר שהגויים שמעו את הבטחתו, צעקו אליו, כשהם מנופפים לעברו באגרופיהם: 'בן-מוות אתה אם נתפוס אותך אוכל חמץ!'. ואילו לר' רפאל אמרו: 'אל תדאג, נשמור עליו היטב...'

את ליל-הסדר חגג ר' רפאל ביחד עם אותו יהודי. מצות היו להם, ובמקום ארבע כוסות של יין, היו להם ארבע כוסות של דמעות. אבל השמחה על עצם הזכות לקיים את מצוות אכילת מצה בתנאים כאלה - חיפתה על הכול.

במשך כל ימי חג-הפסח ניזונו שני היהודים שבכפר הגולים רק ממצות ומפרי ששמו היה 'קלובקה', ושתו ממי המעיין שהיה שם בהר. היהודי קיים את הבטחתו, ובילה שעות ארוכות במחיצת ר' רפאל, שסיפר לו על חג-הפסח ועל האמונה היהודית.

את סיפורו סיים ר' רפאל במילים אלה:

'בהלכה נידונים שלושה מצבים של מחסור במצרכי החג: מי שיש לו יין אבל אין לו מצות; מי שיש לו מצות אבל אין לו יין; מי שאין לו לא יין ולא מצות. במשך שלוש שנות גלותי עברתי את כל שלושת המצבים הללו...'

(אתר צעירי חב"ד)

שעווה מכל צדדיה. קח עמך חבילה זו בלבד. לקח עמו השליח את החבילה ואת המכתבים, וחזר לכפר.

בהגיעו לכפר, התנפלו עליו כל הגולים לקבלת מכתביהם, ובתוך כך ראו את החבילה הממשלתית החשובה, אשר עליה התנוסס שם הנמען - שמו של ר'

שלוש שנות גלות עברו על החסיד ר' רפאל כהן. הוא נאסר על-ידי השלטון הקומוניסטי בעוון לימוד תורה והפצת יהדות, כאחד מאלפי שליחי של האדמו"ר רבי יוסף יצחק נשיאה השישי של תנועת חב"ד, ונשלח לגלות בכפרים נידחים שליד סיביר.

סבל רב היה מנת-חלקו - רעב, מחסור, קור, מחלות, בדידות ואנטישמיות. אולם הסבל הגדול ביותר עברו היה כשהתקרבו החגים, והוא המתין בעיניים כלות לקבלת צורכי החג מאת בני-משפחתו. מבחינתו, לחגוג את ראש-השנה בלי שופר, את חג-הסוכות בלא ארבעת המינים ואת חג-הפסח בלא מצות ויין - היה הדבר הקשה והמציק ביותר.

זה היה בשנה השלישית של גלותו. כבשנים הקודמות החל מפורים ציפה ר' רפאל לקבלת החבילה מהבית ובה מצרכי הפסח. עבר יום ועוד יום - והחבילה לא הגיעה.

התעוררה אז בעיה חדשה. עקב התחלת עונת הפשרת השלגים, חדלה מרכבת הדואר להגיע לכפר שבו שהה, וכל הדואר היה מתרכז בכפר שנמצא במרחק כשלושים קילומטרים משם. הוא ויתר האסירים המתינו בקוצר-רוח שמרכבה כלשהי תצא מכפרם אל נקודת הדואר, אך שום מרכבה לא יצאה.

בתחילת חודש ניסן נודע שפקיד של הג-פ-או (המשטרה החשאית) נצטווה לנסוע לאותו כפר, לבצע שם שליחות מסוימת ולחזור. מיד התנפלו עליו כל האסירים והתחננו לפניו שיביא עמו מכתבים וחבילות מהדואר.

האיש הסכים להביא מכתבים בלבד, ואילו חבילות סירב להביא, באמרו שמסלול נסיעתה של המרכבה עובר מעל נהרות ששכבת הקרח שעליהם נעשתה דקה, ואם יטעין על המרכבה משא כבד, הוא מסכן את חייו.

ואכן, לאחר שהפקיד סיים למלא את שליחותו, נכנס לדואר והודיע שהוא מוכן לקחת עבור האסירים רק מכתבים, אך לא חבילות.

אמר לו פקיד הדואר: 'חבילה אחת אתה מוכרח לקחת. זו חבילה ממשלתית חשובה ממוסקווה. היא מלאה בחותמות

זכרים ומתפללים

מנקודות השיא של גילויי האהבה ההדדיים שבין הקב"ה לבין עמו ישראל בכל הזמנים היא יציאת מצרים בליל ט"ו בניסן, כאשר לאחר 210 שנות גלות מקיים הקב"ה את הבטחתו לאברהם אבינו בברית בין הבתרים ויורד בכבודו ובעצמו לגאלם.

מידי שנה בליל הפסח בשעת עריכת הסדר. הקב"ה ועמו המשולים לזוג אוהבים חוזרים בצוותא לנקודת ההתחלה לאהבה הראשונה. זמן זה הוא זמן איכות עת רצון ושעת כושר להעצמת החיבור והעמקת הקשר.

נקודת השיא היא לקראת סיום הסדר' לאחר מזיגת כוסו של אליהו הנביא כאשר פותחים את דלת הבית וקוראים יחד את תפילת 'שְׁפָךְ חַמָּתְךָ'. על פי ה'קבלה' בשעה זו שערי השמים נפתחים גם הם, והיא שעת רצון מיוחדת לבקשות.

ברגעים אלו נתאחד כולנו, נזכור את אחינו הנמצאים בשבי בידי צמאי דם שפלים, נפנה אל הקב"ה בתחינה ובבקשה מעומק הלב שיוציאם במהרה מצרה לרווחה ומאפילה לאורה.

נתפלל לישועת עם ישראל ועל הגאולה השלימה לה אנו מצפים וזקוקים מאד, מאד. אמן ואמן.

רפאל כהן. הוא לא האמין למראה עיניו. בשמחה אין-קץ עט על החבילה ומיהר לפותחה. לאושרו הכילה החבילה - קילוגרם מצה שמורה לחג-הפסח!

אמנם יין ושאר מצרכים לא היו בחבילה, אבל הוא אווז עכשיו בידו מצות אמיתיות, מצות שמורות, מהודרות - מצות בכפר נידח בסיביר!

כל החבורה השתתפה בשמחתו, ומיד התחוללה שם מעין הילולה. הגויים הרימוהו על כתפיהם וקראו: "הידד! הידד!" קריאות נשמעו: "אלוקי היהודים שומר עליך!", "הקב"ה דואג לך!".

מירושלים לבני ברק

רבי שמואל אלעזר הלפרין זצ"ל
מייסד 'איגוד הצאצאים'

חוויה מתחדשת: 'יציאת מצרים' בכל דור ודור

היציאה ממצרים ראשיתה בהחלטה נחושה ותקיפה

מיד לאחר פסקת 'עבדים היינו', פסקת הפתיחה של סיפור יציאת מצרים, לאחר שאלות 'מה נשתנה', מביא 'בעל ההגדה' סיפור-תיאור היסטורי על 'סדר פסח' שהתקיים בבני ברק כ-1400 שנה! אחר יציאת מצרים, בהשתתפות גדולי חכמי המשנה, מנהיגי האומה באותה תקופה, רבי אליעזר ורבי יהושע, רבי אלעזר בן עזריה רבי עקיבא ורבי טרפון.

ברמה הפשוטנית, מובא הסיפור כהמשך וכאסמכתא לקביעה שהופיעה בפסקה הקודמת 'שאפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים'. אכן, אבל ברור למדי, שטמונה כאן כוונה מְכַנֶּת מעבר..

מסתבר שבסיפור זה התייחסות ל'פיל' גדול, 'פיל' שנמצא במרכז ה'סדר'..

יצאנו ממצרים מעבדות לחירות, אכן, אך מאז קרו והשתנו דברים! לא בכל הדורות היינו ממש 'בני חורין'.. תקופות קשות וחשוכות עברו עלינו.. ובכל זאת המשכנו לחוג את חג החירות, לערוך את הסדר, תיעודיים מסמרי שיער מספרים על סדרי פסח שנערכו במהלך הדורות בתנאי מצוקה מחרידים במסירות נפש.. מה שלא מסתדר בדיוק עם ההגדרה של 'חירות'..

מה טעם בהמשך חגיגת 'חג חירות' בנסיבות אלו?

ובכן 'סדר' זה עליו מספר בעל ההגדה מתקיים בדיוק בנקודת הזמן בו מופיע ה'פיל', הוא מרומז במיקומו!.

'סדר פסח' אמור להיערך בירושלים כשבמרכזו קרבן פסח!!

מיקומו של ה'סדר' בבני-ברק היה תוצאה ישירה של המצב המשתנה באותה תקופה, בו נמנעה עבודת המקדש ועריכת הסדר בירושלים כמימים ימימה..

סדר זה סימל את נקודת השבר והמעבר למצב הגלות, בו על פניו חדלנו להיות 'בני חורין'.

בנקודה קשה זו היו עיני העם נשואות אל מנהיגיו והנה מסתבר שלא רק שקיימו את ה'סדר' אלא כפי שמסופר היו מספרים ביציאת מצרים כל הלילה.

המהר"ל מפראג, (שהוא אגב של כולנו! רבנו הזקן היה דור שביעי לו..) עושה סדר בעניין.

ביציאת מצריים מעבר לשחרור הפיזי מעולו של פרעה, עבר עם ישראל תהליך פנימי של שחרור, תהליך שהפך אותם בנפשם ובמהותם 'בני חורין'. מצב 'אל-חזור', שלא יתכן בו שינוי. בני חורין לנצח!
מלכים בני מלכים.

מצבים קשים ייתכנו, ולצערנו היו ועדיין, יכולים להכאיב, לכלוא ולהעביד אבל לא להפוך אותנו ל'עבדים', מאז יציאת מצרים אנו במהות 'בני חורין'.

שר, גם בהיותו במאסר הוא שר. אם תרצו, זהו סוד הישרדות עמנו, למרות ועל אף כל מה שעבר עליו.

משמעות פנימית זו של 'יציאת מצרים' מעביר לנו 'בעל ההגדה' באמצעות הסיפור על אותו 'סדר מכוון' שהתקיים בבני ברק.

'סדר' שהיווה ומהווה מקור השראה לכל הסדרים שעם ישראל לתפוצותיו קיים ומקיים מאז היציאה לגלות ועד היום, בהם כבני חורין, ומלכים בני מלכים מתפללים, מצפים ומקווים לחזור ולחוג את ה'סדר' בירושלים הבנויה.

אמן ואמן, כך יהי רצון.

הנושא עליו סובב ה'סדר' בליל הפסח הוא כמובן 'סיפור יציאת מצרים'. המצוות במהלך ה'סדר', - אכילת המצה, המרור, ארבע הכוסות, החרוסת, - כולן הן חלק מהסיפור. כאשר במרכזו, הוא הסיפור עצמו - מצוות והגדת לבנך - אותו מספרים כפי שהורונו חז"ל, בהיצמדות לטקסט ההגדה. כך אנו בטוחים שהסיפור מסופר נכון, ובעיקר מכוונן אל המטרה.

אחד הקטעים בהגדה שאי אפשר לפספס הוא הקטע הפונה ישירות אל קורא ההגדה:

'בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חֵיב אָדָם לְרַאות אֶת עַצְמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מֵמִצְרַיִם'.

ההבנה הראשונית של אמירה זו מדגישה את הקשר הנצחי שלנו ליציאת מצרים, אירוע מכוון שהתרחש לפני 3337 שנה. כפי שמודגש בהגדה: 'ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בְּנֵינו מְשַׁעֲבָדִים הֵינּוּ לַפְרֵעָה בְּמִצְרַיִם'.

אולם עדיין יש להבין: מצוות התורה ברובם כרוכות בפעולה ממשית בהווה - הנחת תפילין, קביעת מזווה, אכילת מצה. גם מצוות תלויות בדיבור ומחשבה, כמו לימוד תורה, תפילה וזיכרון יציאת מצרים, מגלמות פעולה חדשה ומוחשית. מדוע, אם כן, אנו מצווים 'לראות את עצמנו' כאילו יצאנו ממצרים, ולא רק לזכור את האירוע? האם נדרש מאיתנו 'לחיות בסרט' דמיוני?

התשובה טמונה בהבנה שיציאת מצרים היא לא רק אירוע היסטורי, אלא גם תהליך נפשי ורוחני מתמשך. משמעות הציווי 'לראות את עצמנו' אינו להיכנס למציאות דמיונית, אלא לקבל החלטה נפשית איתנה לצאת מה'מיצרים' הפרטיים שלנו - כל אותם גבולות ומגבלות, רוחניים וגשמיים, המצירים את צעדינו.

ביציאת מצרים המקורית מעבר לשחרור פיזי מעבדות פרעה, היה גם פן של שחרור תודעתי מהגדרות עצמיות מגבילות. עצם רעיון היציאה מגבולות מצרים היה חסר תקדים באותה תקופה.

התורה מתארת את ההכנה ליציאה זו: 'דְּבַרוּ אֶל כָּל עַדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, בְּעֵשֶׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׁהָ לְבֵית אָבִתּוֹ, שֶׁהָ לְבֵיתוֹ (שְׁמוֹת י"ב, ג'). ארבעה ימים לפני הקרבת קרבן הפסח, נצטוו בני ישראל לקחת שֶׁה - האליל המצרי באותה תקופה - ולהכינו לקרבן. פעולה זו, שדרשה אומץ ותוקף, היוותה הכנה תודעתית ליציאה הפיזית.

בספר התניא, (פרק מ"ז) מוסיף ומחדד רבנו הזקן: 'והנה בכל דור ודור וכל יום ויום, חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים. והיא יציאת נפש האלהית ממאסר הגוף'. יציאת מצרים היא חובה יומיומית, קריאה מתמדת להתעלות מעל מגבלות הגוף והחומר.

את הכוח ליציאה זו אנו שואבים מחג הפסח, אך יישומה מתרחש בכל יום מחדש. בליל הסדר, אנו מוזמנים לקבל החלטה אישית לצאת מכל 'מיצר' המגביל את נשמתנו. כשם שבעת יציאת מצרים, התוקף וההחלטה הנפשית של בני ישראל הובילו לגאולה, כך גם החלטתנו לצאת מה'מיצרים' שלנו תביא בעזרת ה' לגאולה פרטית, בפרנסה, בריאות, נחת מהמשפחה, ובהדגשה מיוחדת לגאולה שלימה של כל עם ישראל עליה אמר הנביא: 'מִי יֵצֵא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְצָנוּ נְפָלוֹת'. אמן ואמן.

(מעובד על פי איגרת הרבי מליובאוויטש לקראת פסח תשי"ג)

מושג בהגדה

כנגד ארבעה בנים דיברה תורה

מצוות 'סיפור יציאת מצרים' מופיעה בתורה ארבע פעמים! שלוש פעמים בחומש שמות (בפרשת בא), ועוד פעם בחומש דברים (פרשת ואתחנן).

1. וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם, מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם, וְאָמַרְתֶּם זִבְחַת פֶּסַח הוּא לַה' אֲשֶׁר פָּסַח עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. (שמות י"ב פסוק כ"ו)

2. וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעֹבֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. (שמות י"ג פסוק ח')

3. וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְךָ בִּנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה זֹאת, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ ה' מִמִּצְרָיִם מִבְּיַת עֲבָדִים. (שמות י"ג פסוק ד')

4. כִּי יִשְׁאַלְךָ בִּנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה הָעֲדַת וְהַחֲקִים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹקֵינוּ אֲתָכֶם, וְאָמַרְתָּ לְבִנְךָ עֲבָדִים הָיִינוּ לַפְרֹעִה בְּמִצְרָיִם וַיּוֹצֵאֵנוּ ה' מִמִּצְרָיִם בְּיַד חֲזָקָה. (דברים ו' פסוק כ').

מעיון בכתובים ניתן להבחין בהבדלים שבין הפסוקים, בעוד בשני הפסוקים האחרונים התורה מתייחסת ל'בן שואל' (ההבדל ביניהם הוא בסוג השאלה, כוללנית או מפורטת) בפסוק השני אין אזכור ל'שואל', ואילו בפסוק הראשון ההתייחסות היא ל'אמירה'. מנוסחת ונאמרת ברטוריקה של 'שאלה' אבל היא בעצם 'אמירה'.

חז"ל ביארו את הכתובים כנגד ארבעה בנים: הפסוק הראשון עוסק בבן רשע. כולו התרסה. הפסוק השלישי עוסק בבן שואל ומתעניין, אבל שאלתו שטחית ורדודה! 'מה זאת?' - בן תם! הפסוק הרביעי מתייחס גם לבן שואל אבל כאן מדובר בבן חכם שיורד לפרטים, רוצה להבין לעומק. ואילו הפסוק השני מתייחס לזה שאינו שואל ומתעניין כלל-אדישות מוחלטת!! הבן הרביעי 'שאינו יודע לשאול'.

את סיפור 'יציאת מצרים' עלינו להעביר לכל אחד מילדנו. אין יוצא מן הכלל! כולם שייכים וחלק מהמשפחה. עלינו מוטל למצוא את המסילות לליבם. לספר לכל אחד ואחת את הסיפור בצורה מותאמת כך שבסופו של יום כולם ירגישו שייכים!

לא מוותרים על אף אחד!

רם על כל גויים.. המגביהי לשבת

דיאלוג האמונה שבין עם ישראל והאומות • ממשנת הסבא בעל התניא

אחת הנגזרות מהאמונה היהודית היא ההשגחה הפרטית והישירה של הא-ל על כל הבריאה כולל גם על המתרחש בארץ התחתונה.

אומות העולם – גם המאמינים בבורא עולם – רואים בכך דבר מיותר. ויתרה מכך, פגיעה והפחתה בכבודו של הבורא. את הנהגת הארץ, לדעתם המוטעית, הפקיד הבורא בידי השרים העליונים והמזלות ואילו הוא 'עזב את הארץ' ורק 'על השמים כבודו'.

האמת היא, וכך משיבים עם ישראל לאומות, שבניסיונכם להגדיל את הבורא אתם דווקא מקטינים!

שכן לטענת האומות, הארץ קטנה עליו, אבל השמים, כביכול, הינם בערכו ולכבודו.

אך גם השמים הם לא בערכו, משיבים לעומתם בני ישראל, בורא העולם מרומם ונשגב הוא גם מהשמים! הנהגת השמים היא לגבי הבורא השפלה לא פחותה מאשר הנהגת הארץ!

ואכן משפיל עצמו הבורא, לברוא להנהיג ולהשגיח על השמים, ובאותה מידה ממש הוא משפיל עצמו להנהיג את הארץ!

דיאלוג זה מתומצת בשלושה פסוקים המופיעים בפרק הראשון בתפילת ההלל הנאמרת בליל הסדר.

'רַם עַל כָּל גּוֹיִם ה', עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ'

רם על כל גויים ה', מרוממים ומשגיבים האומות את הבורא מכדי להשגיח על הנעשה בארץ. ורק 'על השמים כבודו', טוענים הם.

'מִי כה' אֶ-לֵהֵינוּ הַמַּגְבִּיִּה לְשַׁבַּת.'

הקב"ה מגביה לשבת, וגם השמים אינם בערכו ולכבודו, משיבים בני ישראל. ולשום נברא עליון ככל שיהיה אין ערך כלפי הבורא.

ולמרות זאת: **'הַמִּשְׁפִּיל לְרָאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.'** משפיל עצמו הקב"ה כביכול לראות בשמים ובארץ!

הקהה את שיניו

לחיים הפיזיים. מה לעבודת אלוקים ואכילה?!

'מה העבודה הזאת לכם?!' טוען הוא.

אבל מה לעשות. זה בדיוק הבשורה של עם ישראל שמגיח לעולם עם יציאת מצריים.

בשונה מכל שאר האומות הרואים חשיבות בקשר ובפנייה לאלוקים בתפילה והודיה, ביהדות אין תחום שאינו מחובר לאלוקים, הקשר לאלוקים עוטף את כל ההוויה.

וכפי שנאמר בפרקי אבות "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", ואם אי אפשר או לא מתאים לעבוד את האלוקים באמצעות האכילה - לשם מה צורך בשיניים?!

בתגובה לשאלת והתרת הבן הרשע בעל ההגדה יוצא מכליו, 'הקהה את שיניו' ממליץ הוא בפני עורך הסדר. אבל רגע, מה בדיוק הבעיה עם שיני הרשע?

את הרשע לא מקומם עצם חגיגת נס ההצלה ממצרים, את זה הוא דווקא מבין. מה שמקומם את הרשע הם המצוות הרבות אותם מקיימים 'באכילה' במיוחד בערב זה של ליל הסדר - אכילת מצה, אכילת המרור, הכורך, לפני כן הכרפס, לאחר מכן האפיקומן ובין לבין ד' כוסות.

הרשע מוכן לקבל את הצורך במצוות ובקשר לאלוקים אבל לדעתו זה אמור להיות במישור הרוחני, המיסטי, ולא אמור לגלוש

פסח במוצאי השבת

השנה חל ליל הסדר במוצאי השבת וחשוב להכיר את ההלכות והמנהגים המיוחדים כדי להיערך מראש

מקבץ תזכורות

חמישי | י"ב ניסן - 10/04

מרחוק בעת אמירת הברכה), ברכת ההבדלה "בין קודש לקודש", ושהיינו והגיענו לזמן הזה.

ראשון | ט"ו ניסן - 13/04, (החג הראשון)

צאת החג בירושלים: 19:44, במרכז: 19:46.

ספירת העומר: הלילה מתחילים לספור את הימים עד לחג השבועות. הספירה מתבצעת מידי לילה ומתייחסת ליממה הבאה (שהתחילה עם שקיעת השמש); מי שלא ספר בלילה - סופר במהלך היום (עד הלילה שלמחרת).

לפני ביצוע הספירה מברכים "על ספירת העומר". מי שסופר במהלך שעות היום, וכן מי שלא ספר כל יום מימי העומר שחלפו - אינו מברך על הספירה.

שישי | כ' ניסן - 18/04

הדלקת נרות שבת-חג בירושלים: 18:30, במרכז: 18:50.

הברכה על הדלקת נרות השבת-חג: "להדליק נר של שבת ויום טוב" (לא מברכים "שהיינו").

שבת | כ"א ניסן - 19/04, "שביעי של פסח" (החג האחרון)

בבוקר, לאחר קריאת התורה בבית הכנסת, אומרים תפילת יזכור לעילוי נשמת ההורים שנפטרו. נוהגים להשאיר את המתפללים לבדם ולכן מי ששני הוריו בחיים יוצא מבית הכנסת בזמן אמירת תפילה זו.

סעודה שלישית בחג האחרון של פסח נקראת סעודת משיח. בסעודה זו אוכלים מצות ושותים יין (עדיף ארבע כוסות, בדומה לליל הסדר), מתוך כמיהה ואמונה שלמה בביאת המשיח והגאולה העתידה והנצחית.

צאת השבת-חג בירושלים: 19:49, במרכז: 19:51.

יזכור: לאחר קריאת התורה בבית הכנסת אומרים את תפילת "יזכור" לנשמות ההורים.

מי שהוריו בחיים יוצא מבית הכנסת בשעת אמירת תפילה זו.

סעודה שלישית בחג האחרון של פסח נקראת סעודת משיח. אורו של משיח מאיר ביום זה.

אוכלים מצות ושותים יין (ראוי ארבע כוסות, בדומה לליל הסדר).

בקיום סעודה זו אנו נותנים ביטוי לתקוותנו וצפייתנו לגאולה השלימה שכמאמינים בני מאמינים בטוחים בבואה ומתפללים שתבוא במהרה.

צאת החג: ים- 19:57. מרכז 19:55.

מקדימים את השלמת הניקיונות עד היום בערב. לאחר רדת החשכה עורכים בדיקת חמץ: סורקים את כל פינות הבית לאור נר ומוודאים שאין חמץ.

עם סיום הבדיקה וריכוז כל החמץ שבבית למקום שמור בלתי נגיש לתינוקות ובע"ח אומרים 'כל חמירא'-(מופיע בהגדות) - הצהרת ביטול החמץ שאולי משום מה נעלם מעינינו.

שישי | י"ג ניסן - 11/04

בבוקר משאירים במקום סגור, מבודד וידוע כיכרות לחם שלמות ובלתי מתפוררות עבור סעודת השבת: 2 לסעודת ליל השבת, 2 לסעודת שבת בבוקר, את יתר החמץ מְפנים מהבית ושורפים במדורה קטנה עד השעה 11:35, גם את מכירת החמץ לגוי (באמצעות רב) יש לבצע עד שעה זו.

את הכנת כל צרכי החג ולייל הסדר משלימים עד כניסת השבת.

שבת | י"ד ניסן - 12/04, "ערב פסח"

בסעודת ליל השבת מברכים על לחם חמץ, וגם **בסעודת הבוקר** של שבת - אותה מזדרזים לאכול מוקדם ולסיים את כל החמץ עד סוף זמן אכילת החמץ - **בירושלים** 10:30 בבוקר, **במרכז** 10:31. (באם נותר עדיין מעט חמץ מפוררים ומשליכים לאסלה).

לאחר מכן (עד שעה 11:35 בירושלים, ועד 11:36 במרכז) אומרים 'כל חמירא' (השני, מופיע בהגדות בהמשך לביעור חמץ) הצהרה על ביטול כל החמץ מכל וכל.

סעודה שלישית אוכלים רק מבשר, עופות, דגים ופירות ומוקדם מהרגיל.

מאחרים את כל ההכנות הקשורות בארגון ליל הסדר והחג, עד שעת צאת השבת - בירושלים 19:43, במרכז: 19:45 - אז אומרים "ברוך המבדיל בין קודש לקודש", ורק לאחר מכן מתחילים בארגון ועריכת ליל הסדר, כולל הדלקת נרות החג באמצעות אש מנר שהודלק לפני כניסת השבת.

הברכות על הדלקת הנרות: "להדליק נר של יום טוב" ו"שהיינו".

הקידוש של ליל הסדר משלב בתוכו גם את ה'הבדלה' של השבת שיצאה ומכיל 5 ברכות לפי סדר הסימן "קני'ה'ז': ברכת הגפן על היין, ברכת הקידוש, בורא מאורי האש - על הנרות שהודלקו קודם לכבוד החג (עליהם מביטים

מצה לצאצא

מוקדש לזכות גאולת אחינו ואחיותנו הנתונים בשביה, להצלחת ושמירת חיילנו הנלחמים על הגנת ארצנו, ורפואת כל פצועי המערכה, ולעילוי נשמת הקדושים שנטבחו בשל היותם יהודים והקדושים שחרפו נפשם במערכה להצלת העם היושב בציון. הי"ד